RECENZE - REVIEW

MOUREK D. A KOL. *Cykloturistika. Současný stav a perspektivy v České republice*. Praha: Nakladatelství CzechTourism, 2011, 120s., ISBN 978-80-87560-00-6.

Cestovní ruch se stal komplexním společenským fenoménem současného období, který v nejrůznější podobě svými ekonomickými, sociokulturními, politickými i podnikatelskými vlivy výrazně ovlivňuje lidský život nejen na individuální, ale nyní dokonce i na globální úrovni. Tento světový fenomén se stal zároveň důležitou součástí ekonomik většiny zemí světa v různém podílu na příjmech i výdajích obyvatel. Současně se cestovní ruch stal pro politiky i ekonomy jednou z klíčových oblastí lokálního, regionálního i celostátního rozvoje zejména v horských a podhorských oblastech. V těchto často problémových regionech si stále přitom drží prvenství jednotlivé aktivity venkovské turistiky, kde novou dynamicky se rozvíjející oblastí se stala cykloturistika. Proto se nelze divit, že s velkým zájmem nejen odborníků ale i zájemců z řad široké veřejnosti byl očekáván první odborný text k této problematice, který vznikl z iniciativy agentury CzechTourismu. Význam vydání této publikace byl navíc zdůrazněn úvodním slovem nejen ředitele vydávající instituce, ale dokonce i ministra České republiky pro místní rozvoj.

Tato publikace přináší ve svých třinácti kapitolách téměř komplexní pohled na danou problematiku, podrobný popis a analýzu významu i současného stavu cykloturistiky při zdůraznění neobyčejné popularity této turistické formy. Je přitom velmi důležité, že autoři neopomněli zdůraznit, že Česká republika má pro rozvoj aktivní cykloturistiky jedinečné podmínky. Tyto podmínky jsou dány nejen zajímavě členitým terénem, v němž vedou cyklotrasy, ale také dostatečnou hustotou turistických cílů, hustou sítí komunikací nejrůznějšího druhu a návaznému napojení cyklotras na veřejnou dopravu. Zároveň je zde autory publikace již v počátku zdůrazněn jak ekonomický prospěch cykloturistiky, tak i přínos v oblasti snižování emisí ve srovnání s mototuristikou. Tím se cykloturistika stává důležitou součástí snah o rozvoj udržitelné turistiky. Navíc je cykloturistika velmi přitažlivou pohybovou aktivitou v době nárůstu volného času lidí a vhodným způsobem přispívá k udržení zdraví lidí.

Cykloturistika představuje jízdu na speciálních druzích kol především za cíli mimo zastavěná území a při využívání komunikací nejen se zpevněným, ale i s přírodním povrchem. Požadavkem je přitom především atraktivní prostředí a co nejvyšší bezpečnost cyklistů, jejichž věková i výkonnostní skladba může být rozmanitá. Proto jsou cyklotrasy voleny po méně frekventovaných silnicích, po lesních a polních cestách a speciálně budovaných cyklostezkách, které slouží pouze cyklistům. V publikaci je provedeno rozdělení i charakteristika jednotlivých typů cyklotras od dálkových (neregionálních) přes regionální až po místní cyklotrasy. Těchto vyznačených cyklotras bylo v roce 2010 téměř 38.000 km a tak

je možno vnímat cykloturistiku nejen jako integrovanou součást dopravy, ale také významnou alternativou k dalším druhům dopravy a pohybu člověka v krajině. Je přitom dobré, že v publikaci je zdůrazněn i významný přínos cykloturistiky ke zlepšení lidského zdraví neboť zvyšuje odolnost vůči civilizačním chorobám člověka v podstatě nenápadným a nenásilným způsobem.

V publikaci je dobře představená rozmanitost cykloturistiky a je zde také přiblížena podrobně i problematika značení cykloturistických tras, které provádí Klub českých turistů, přičemž financování značení má více zdrojů, kde vedle prostředků ministerstva pro místní rozvoj jsou k dispozici dotace krajů, mikroregionů i dary sponzorů. Přitom se však ukazuje, že závažným problémem je především financování údržby značených cyklotras neboť poskytované prostředky z centrálních zdrojů stačí pokrýt pouze údržbu pěších a lyžařských turistických tras.

Značnou pozornost věnovali autoři hodnocené publikace také typologii cyklostezek, kde poukazují, že ideální cyklotrasy jsou trasy vedené podél řek, jak pro půvab krajiny, tak pro vedení stezky mimo zbytečná převýšení. Druhým velmi vhodným typem jsou drážní stezky, které využívají trasy, kde byla zrušena železnice, odstraněny koleje a je využito původního zpevněného podloží. Těchto tras však v současnosti Česká republika má poměrně málo, i když už je evidováno téměř 1000 km zrušených úseků železnice. Tělesa zrušených tratí představují ideální základ pro cyklostezky, neboť překonávají hluboká údolí i vysoké hory plynule, s minimálním převýšením a navíc jsou oddělena s výjimkou řídkého křížení od běžné dopravy. To umožňuje využití těchto tras nejen cyklisty, ale i dalším uživatelům od aktivních vozíčkářů, pěších turistů až po in-line bruslaře. Třetí skupinu cyklotras tvoří tzv. zelené stezky (greenways), které vedou přírodou a jsou využívány v souladu s jejich ekologickou funkcí, jak pro dálkovou tak pro příměstskou cykloturistiku. Nově je budována evropská síť cyklostezek (eurovelo), kterou má tvořit síť transevropských cyklotras o délce asi 80. 000 km spojujících země Evropy.

Současně je v publikaci zdůrazněn i význam terénní turistiky, která se odehrává mimo silnice a asfaltové povrchy a má řadu podob včetně forem, které uživatelům přináší často adrenalin jako je sjezd na horských kolech. Zde se však můžeme setkat případně i s neukázněnými cykloturisty, kteří porušují stanovené zásady a tak poškozují přírodu a narušují krajinný soulad. Za velmi důležitý aspekt využitelný při výuce studentů nutno považovat v publikaci presentovanou typologii cyklistů, která ukazuje celou možnou šíři této formy venkovské turistiky.

Autoři publikace neopomněli upozornit i na řadu problémů, se kterými se setkávají cykloturisté. Zde patří nejen chybějící vytvoření speciální vhodné nabídky pro různé specifické skupiny turistů, zajištění vhodného stravování v restauracích, která budou vybavena možností spolehlivě zaparkovat používaná kola, vytvoření sítě servisů a opraven kol. Současně však upozorňují, že je zde možno vytvářet atraktivní cyklobalíčky, čímž je zvyšována atraktivita cykloturistiky. Nutno však konstatovat, že přes řadu uvedených nebo i neuvedených problémů se v naší republice nachází již řada cestovních agentur a kanceláří, které se věnují cykloturistice. Významným pozitivem je podpora cykloturistiky

doprovodnými akcemi, které zajišťují výhodnou přepravu kol prostřednictvím cyklovlaků nebo cyklobusů.

Považujeme recenzovanou publikaci za veliký přínos sloužící nejen k informování zájemců a široké veřejnosti, ale také jako studijní zdroj poučení o dané problematice. Zároveň hodnocená publikace nabízí i řadu možných témat pro bakalářské a diplomové práce a tak umožňuje i v rámci výuky se zapojit studenty zajímavým způsobem do cestovního ruchu. Neměla by proto chybět v knihovnách všech škol a fakult, které se zabývají cestovním ruchem. Mimo slova chvály musíme také konstatovat, že se v této recenzované publikaci autoři nevyhnuli některým, sice málopočetným, ale mnohdy zbytečným chybám. Klasickým příkladem těchto chyb je velmi nevhodně uspořádaný seznam zdrojů, který v podstatě nerespektuje zásady dané schválenou oborovou normou. Za druhou závažnější chybu lze považovat skutečnost, že v přílohové části u uvedených tabulek chybí stanovení doby, ke které se v tabulce obsažené údaje vztahují. Za další nedostatek je možno považovat chybějící historický přehled vývoje jak jízdního kola, tak i celé cykloturistiky. Proto u budoucích publikací tohoto typu, jejichž vydávání je plánováno v budoucnosti, by se těmto nedostatkům měli autoři vyhnout.

Ing. Zuzana Stefanovová, Ph.D.

Ekonomická fakulta VŠB-TU Ostrava

Sokolská 33, Ostrava

zuzana.stefanovova@vsb.cz

Doc. Ing. Václav Lednický, CSc.

Obchodně podnikatelská fakulta SU v Karviné

Univerzitní nám. 1934/3, Karviná

lednický@opf.slu.cz